

Kirkkoneuvos Seppo Häkkinen
Suomen teologinen instituutti 27.9.2007

MIHIN KIRKKO ON MENOSSA JA MIKSI?

Johdanto

Mihin kirkko on menossa ja miksi? Tämä aihe on laaja ja tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kirkkoa ja sen tulevaisuutta hyvin monella tavalla. Siksi on tarpeen tehdä ensinnä muutama rajaus.

Työskentelen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinnossa, Kirkkohallituksessa. Taustastani johtuen käsittelen tässä esitelmässäni Suomen ev.-lut. kirkkoa. Tarkastelunäkökulmani nousee siitä tehtävästä, joka minulla on Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston johtajana. Tästä käsin hahmottelen lähinnä niitä toiminnallisia haasteita, joita kirkollamme en tulevaisuudessa edessään. Joudun rajaamaan monia näkökulmia rajallisen aikataulun vuoksi pois esitelmästäni. Tällaisia ovat muun muassa talouden ja henkilöstön tulevaisuutta koskevat kysymykset, samoin kuin kirkon yhteiskunnallista asemaa tai hengellistä tilaa koskevat arvioinnit.

Mitä kirkollemme kuuluu?

Pohdittaessa kirkon tulevaisuutta täytyy ensinnä katsoa nykyhetkeen. Mitä kirkollemme kuuluu nyt, josta käsin suuntaudumme tulevaan?

Kirkkomme viimeisimmän nelivuotiskertomuksen *Kirkko muutosten keskellä*¹ mukaan suomalaisten myönteisyys kristillisiä kirkkoja kohtaan on lisääntynyt. Vuoden 1999 lukuihin verrattuna luterilaiseen kirkkoon myönteisesti suhtautuvien määrä on vuoteen 2003 kasvanut kahdeksan prosenttiyksikköä. Kirkon työtä arvostetaan ja suomalaisten mielestä kirkko hoitaa tärkeimmät tehtävänsä hyvin. Myös luottamus kirkkoon on lisääntynyt koko 1990-luvun laman jälkeisenä aikana. Meille kirkon työssä oleville tämä asennemuutos on näkynyt myös siinä, että kirkon asema yhteiskunnassa on vahvistunut viime vuosina. Ovet ovat avoinna moiseen suuntaan, kirkolla on kysyntää, sitä haastetaan ja toivotaan mukaan moniin yhteyksiin.

Samaan aikaan on kuitenkin tapahtumassa aivan päinvastainen suuntaus suhteessa kirkkoon. Ristiriitaista kirkon arvostuksen kasvun kanssa on se, että kuitenkin yhä useampi ihminen on viime vuosina eronnut kirkosta. Kirkkoa arvostetaan, mutta siihen ei haluta kuulua - jos asian oikein yksinkertaistaa ja kärjistää.

¹ Kirkko muutosten keskellä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2000-2003. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 89. Jyväskylä 2004.

Muutos paljastaa sen asenneilmaston ja hengen, joka vallitsee nykyaikana. Tarkoitan tällä ns. postmodernia aikaa, joka on haasteellinen kaikille instituutioille, ei siis yksin kirkolle.

Uskonnollisuudessa ja suhteessa kirkkoon nykyinen aika konkretisoituu muun muassa seuraavissa kehitystrendeissä:

Vaikka valtaosa suomalaisista yhä on kirkon jäseniä, kirkkoon kuuluvien osuus kansasta on koko ajan tasaisesti laskenut, vuoden 2006 lopussa luku oli 82,4 %. Helsingin hiippakunnassa kirkkoon kuuluvien osuus väestöstä oli vuoden 2005 lopussa 71,7 % ja Helsingin kaupungissa luku oli 68,8 %. Vuosina 2000–2005 kirkosta erosi 130 635 henkeä ja siihen liittyi 61 152 henkeä.² Vuonna 2006 kirkosta erosi 34 952, mikä on enemmän kuin koskaan aiemmin (v. 2005 eronneita oli 33 043). Vuonna 2006 koko maassa kirkkoon liittyi noin 10 116 ja siinä oli kasvua edellisvuoteen noin 600 henkeä.

Jäsenmäärän kehityksen kaltainen on myös seurakuntaelämän suunta. Siinä on omat vahvuutensa kuten kirkolliset toimitukset, juhla-aikojen seurakunnallinen toiminta sekä lapsi- ja ripikoulutyö. Kuitenkin yleinen suuntaus on osallistumisaktiivisuuden laskeminen.

Vaikka valtaosa kansastamme katsoo olevansa kristittyjä ja luterilaisia, suomalaisten uskossa Jumalaan on tapahtunut muutoksia. Itseen kristittynä ja luterilaisena pitävien määrä on laskenut, samoin sitoutuminen kirkon opettamaan uskoon Jumalasta ja keskeisiin kristillisiin opinkappaleisiin vähentynyt.

Usko persoonalliseen kristinuskon Jumalaan on muuttumassa uskoksi ihmistekoiseen, privatisoituneeseen Jumalaan tai hämärtyvässä mitään merkitsemättömäksi agnostisismiksi. Institutionaalinen kirkkoon sitoutunut uskonnollisuus heikentyy.

Tällaisesta tilanneanalyysistä käsin hahmotan kirkkomme tulevaisuutta ja sitä suuntaa, mihin kirkko on menossa. Kokoan ajatukseni viiteen painotukseen, joiden näen korostuvan tulevaisuuden kirkossamme.

1. Kirkko hengellisenä yhteisönä

Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisema kirja *Moderni kirkkokansa*³ sekä myös hiljakkoin ilmestynyt julkaisu *Uskonto, arvot ja instituutiot*⁴ tuo esille selvästi, kuinka uskonnollisuus ja uskonnolliset tarpeet eivät ole kadonneet suomalaisista minnekään. Länsimaisessa uskonnollisuudessa on jo pitkään ollut käynnissä syvältäkäyvä muutos. Uskonto ei ole katoamassa mihinkään, kuten aiemmin sekularisaatioteorioissa uskottiin. Kyse on pikemminkin uskonnon muodonmuutoksesta. Uuteen nousevaan uskonnollisuuteen liittyy opillinen relativistisuus, yhteisöllinen sitoutumattomuus sekä uskonnonharjoituksen privatisoituminen. Keskeistä kaikille näille piirteille on uskonnollisuuden lisääntyvä irtautuminen perinteisistä uskonnollisista instituutioista.

² Kirkon tilastollinen vuosikirja 2005. Kirkkohallitus. Jyväskylä 2006.

³ Kimmo Kääriäinen, Kati Niemelä, Kimmo Ketola: *Moderni kirkkokansa*. Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhannella. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 82. Jyväskylä 2003.

⁴ Sami Borg, Kimmo Ketola, Kimmo Kääriäinen, Kati Niemelä, Pertti Suhonen: *Uskonto, arvot ja instituutiot*. Suomalaiset World Values –tutkimuksissa 1981-2005. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisuja 4, 2007.

Miten eri tavoin voisimme etsiä ja kohdata tämän ajan ihmisiä kirkon työssä Suomessa? Kykeneekö kirkko vastaamaan aikamme ihmisten uskonnolliseen etsintään? Karkottaako jo yksin ”kirkon kieli” ihmisiä hengellisen elämän ääreltä? Onko meillä herkkyyttä kuulla ihmisten hengellisiä tarpeita ja löydämmekö tapoja, joilla vastata nykyihmisen uskonnollisuuteen?

Kirkon tehtävänä on mahdollistaa ihmiselle pyhän Jumalan kohtaaminen. Kirkon ensisijainen tehtävä on hengellinen ja sen odotetaan vastaavan jäsentensä hengellisiin tarpeisiin. Ihmisten hengelliset odotukset ovat erilaisia ja myös keskenään ristiriitaisia. Myös kirkko on sisäisesti yhä erilaisempi ja myös erimielisempi. Yhä tärkeämmäksi on kuluvalle vuosikymmenellä tullut yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden välinen suhde. Kirkon tulisi kyetä yhdistämään uskosta, traditiosta ja kirkon olemuksesta nouseva yhteisöllisyys nykyihmisen yksilöllisyyden tarpeeseen, myös hengellisessä elämässä. Postmoderni karkkikauppa- ja valintamyymäläuskonnollisuus on kirkolle instituutiona vaikea, mutta evankeliumille ei se ole sen kummempi kuin muutkaan: kyse on yhteyden syntymisestä Jumalaan ja hänen kirkkoonsa.

Olennaista kirkolle on, että se on uskollinen sanomalleen ja lähettäjälleen ja hänen antamalleen tehtävälle. ”Kirkko olkoon kirkko”, vanhaa Oxfordin (vuonna 1937) *Life and Work* –konferenssin iskulausetta muistaen. Tulevaisuudessa kirkko hengellisenä yhteisönä korostuu. Tämä johtaa väistämättä vaikeuksiin ja elämään jatkuvassa jännitteessä, sillä vastaaminen ihmisten hengellisiin tarpeisiin ei ole yksinkertaista, kuten ei ole kirkon sisäisen yhtenäisyyden vaaliminenkaan. Kuitenkaan sellaisella yhteisöllä ei ole tulevaisuutta, joka ei tiedä, mikä se on ja mikä on sen tehtävä on ja mihin se perustuu. Kirkkomme tarvitsee syvää, kirkon uskosta ja traditiosta ammentavaa teologiaa valaisemaan tämän ajan kysymyksiä.

Olen usein palannut siihen puheeseen, jonka dekaani Martti Parvio piti publiikissa valmistuessani teologisesta tiedekunnasta lähes 25 vuotta sitten (20.12.1982). Hän totesi: ”Kirkon ja teologian vuosituhantisella kehityksellä on niin pitkä perspektiivi, että siitä täytyy käydä ilmi eräät perusselvyydet ja johtavat näkökohdat. Voisimme niitä myös kutsua teologian ja kirkko-laivan pohjapainoiksi. Raamatun rinnalla on tällöin ennen kaikkea kysymys vanhan kirkon uskontunnustuksista ja siitä yksinkertaisesta hengellisestä sanomasta, jonka löydämme katekismuksen maailmasta. Kun pohdimme teologian uutuuksia ja hienouksia, olisi myös kysyttävä itseltä, kuinka hurskaat vanhempamme nämä asiat näkivät. Heillä oli kenties elämässään enemmän vakaasti pystyssä pitävää hengellistä ominaispainoa, jota itse tarvitsisimme enemmän.”

2. Henkilökohtainen kohtaaminen keskeistä

Kirkkomme on hahmottanut tulevaisuuden strategiaansa vuoteen 2010 Läsnäolon kirkko –mietinnössä⁵, jossa painotetaan henkilökohtaista kohtaamista. Kirkkomme viestintästrategia Vuoropuhelun kirkko⁶ nostaa Läsnäolon kirkon tavoin esille henkilökohtaisen vuorovaikutuksen merkityksen.

⁵ Läsnäolon kirkko. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon missio, visio ja strategia 2010. Kirkon keskusrahastoin rahoittaman toiminnan painopisteet. Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto. Sarja C 2002:5.

⁶ Vuoropuhelun kirkko. Suomen ev.lut. kirkon viestintästrategia 2004-2010. Suomen ev.lut. kirkon keskushallinto. Sarja C 2004:4.

”Kirkko rakentuu alhaalta kirkkokansasta käsin eikä ylhäältä yhteiskunnallisten rakenteiden suunnasta. Tällaisen kääntein tekeminen ajattelutavassa ja siitä lähtökohdasta kirkon elämän uudistaminen on mielestäni keskeistä kansankirkon uudistamisessa. Kansankirkon on tultava kansalaisyhteiskunnan kirkoksi.” Tämä piispa Voitto Huotarin toteamus merkitsee käytännössä sitä, että henkilökohtaiset kohtaamiset ja lähisuhteet ovat ratkaisevassa asemassa. Julkisuus ja sen luomat mielikuvat vaikuttavat kirkkoon ja sen tulevaisuuteen, mutta kirkon asia ei voi koskaan toteutua vain julkisuuden kautta, vaan seurakunta on aina ennen kaikkea henkilökohtaista kohtaamista ja kanssakäymistä.

Mitä ohuemmaksi ihmisten yhteys kirkkoon jää, sitä enemmän median merkitys korostuu. Ihminen muodostaa sitä kautta käsityksen kirkosta ja koko kristinuskosta. Siksi viestintä kirkkomme tulevaisuuden haasteena on merkittävä ja siihen on panostettava nykyistä enemmän. Kuitenkaan vakuuttavuudessaan mikään media ei voita henkilökohtaista viestintää, ei myöskään korjaa sen synnyttämää vauriota. Ihmiset päättävät pitkälti omien kokemustensa ja kohtaamistensa pohjalta, mistä uskossa ja kristittyinä elämisessä on kyse ja millainen kirkko on. Jokaisen kohtaamisen perusteella käsitys joko vahvistuu tai muuttuu. Käsitys rakentuu siitä, mitä kirkon jäsenet tekevät, miltä he näyttävät, mitä sanovat, miten he kohtaavat muita. Jokainen kirkon jäsen siis viestii omalla paikallaan.

Meidän tulisi kirkossa ennen kaikkea kyetä tukemaan ja vahvistamaan niitä tilanteita, joissa kohdataan ihminen henkilökohtaisesti. Tämä koskee jokaisen kirkon edustajan toimintaa, on kyse sitten työntekijästä, luottamushenkilöstä tai seurakuntalaisesta. Läsnaolon kirkko toteaa: ”Vuorovaikutus henkilökohtaisella tasolla on kirkon elämän perusta.” Tämä keskeinen linjaus vahvistuu kirkon työssä myös tulevaisuudessa.

3. Perustyö ja uudet tavat rinnakkain

Toiminnallisia vahvuuksia kirkollamme on työssään varsin paljon, tärkeimpinä kirkolliset toimitukset, lapsi- ja nuorisotyö sekä diakoniatyö. Niiden ja monien muiden vahvuuksien merkitystä ei voi väheksyä ja siksi seurakuntien normaali perustyö on hoidettava hyvin. Esimerkiksi kirkollisilla toimituksilla ja diakoniatyöllä on ollut monille ihmisille erittäin suuri merkitys kirkkoon kuulumisessa. Tulevaisuuden kirkossa korostuu uskollisen perustyön huolellinen hoitaminen.

Mutta tämän rinnalla on elintärkeää etsiä uutta. Nyt näen kaksi suurta toiminnallista haastetta. Ensimmäinen on etsiä kaupunkilaiseen ja nuorten aikuisten elämäntapaan sopivia seurakuntaelämän ja kohtaamisen muotoja, asuun suomalaisista jo yli 80 prosenttia taajamissa. Viime aikoina tämä haaste on tullut yhä polttavammaksi, kun olemme pohtineet nuorten aikuisten suhdetta kirkkoon.⁷ Nuoret aikuiset eroavat muista suomalaisista heikommin kirkkoon ja sen arvomaailmaan sitoutuneina. Heissä on kirkosta etäällä olevien osuus suurempi kuin muissa ikäryhmissä. Nuoret aikuiset eroavat kirkosta muita ikäryhmiä enemmän, kaikista eronneista 70 % kuuluu ikäryhmään 18-39 -vuotiaat. Nuoret aikuiset ovat nykyisin vähemmän uskonnollisia kuin nuoret aikuiset aikaisemmin.⁸ On tärkeä huomata, että puhuttaessa nuorista aikuista

⁷ Teija Mikkola, Kati Niemelä, Juha Petterson (toim.): *Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Jyväskylä 2006.

⁸ Kati Niemelä: *Vieraantunut vai pettynyt? Kirkosta eroamisen syyt Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 95. Jyväskylä 2006.

kyse ei ole mistään homogeenisesta ryhmästä eikä edes ikäryhmäkysymyksestä. Pikemminkin taustalla on syvä kulttuurinen ja aatteellinen murros, jossa yhteiskuntamme elää.

Samoin on olennaisen tärkeää se, miten kirkko pitää yhteyttä jäseniinsä. Otan tästä yhden esimerkin, jota mielestäni seurakunnat eivät ole oikealla tavalla oivaltaneet. Kyse on muuttaneiden kohtaamisesta. Vuosittain seurakunnasta toiseen on muuttanut tällä vuosikymmenellä yli 300 000 henkilöä. Seurakuntien tavat kohdata muuttaneita vaihtelevat suuresti. Onko kirkolla sijaa muuttaneiden elämässä riippuu paljolti siitä, miten seurakunta ottaa uudet jäsenensä vastaan. Silti edelleen noin sata seurakuntaa ei noteeraa millään tavalla sitä, että seurakunta saa uuden jäsenen.

Toinen toiminnallinen haaste on kotien kristillisen kasvatuksen vahvistaminen. Uskontoa ei enää yhtä lailla peritä uskonnollisen kasvatuksen kautta omilta vanhemmilta, vaan uskonnossa on yhä enemmän kyse yksilön omasta henkilökohtaisesta etsinnästä ja sen kautta tehdyistä valinnoista. Yhteistä ”muistia” ei enää ole, koska sukupolvia toisiinsa yhdistävä ketju on katkenut. Kukin luo itse oman uskonnollisen identiteettinsä henkilökohtaisen etsinnän kautta. Uskonnossa on nykyään kyse enemmän kokemuksesta ja sosiaalisista suhteista kuin sukupolvelta toiselle siirretystä traditiosta. Tutkimusten mukaan kodin kristillisellä kasvatuksella on vahva merkitys nuorten aikuisten myöhemmässä kirkkoon sitoutumisessa. Tätä tukevat hyvät kokemukset rippikoulusta sekä muusta myönteisestä uskontokasvatuksesta. Silti kodin vaikutus on ratkaisevin. Siksi kotien kristillisen kasvatuksen vahvistaminen ja tukeminen on yhä tärkeämpää.

Tulevaisuuden kirkossa etsitään perustyon rinnalle koko ajan uusia tapoja kohdata ihmisiä ja johdattaa heitä sanan ja sakramenttien äärelle.

4. Missionaarisuus löydettävä

Kirkollamme on paljon vahvuuksia, joista saamme olla kiitollisia. Ne saattavat kuitenkin kääntyä heikkouksiksemme, koska ne tuodittavat meidät jotenkin tilanteen helppouteen ja itsestäänselvyyteen. Tällainen heikkoudeksi kääntyvä vahvuus liittyy seurakuntarakenteesemme ja työotteeseemme. Seurakuntiemme toiminta ja talous on rakennettu säilyttämistä varten.

Yrity maailmasta otetut esimerkit ovat seurakuntaelämässä usein ongelmallisia, mutta kysyä voi, minkä verran käytämme työvoimaresursseja tai taloudellisia resursseja vaikkapa jäsenyyttä tukevan toiminnan ”tuotekehittelyyn” tai kirkkoon kuulumattomia tavoittavaan työhön. Tosiasiassa esimerkiksi Suomessa on noin 760 000 uskontokuntiin kuulumatonta asukasta. Minkä verran seurakunnissa käytetään voimavaroja heidän tavoittamiseen? Sen sijaan tiedämme, että vanhojen rakennusten ja muiden korvaamattomien kulttuuriaarteiden suojeluun käytämme kyllä resursseja. En halua asettaa näitä vastakkain, mutta säilyttävästä ja ylläpitävästä toimintakulttuurista pitäisi päästä uudenlaiseen tavoittavaan ja missionaariseen työhön.

Ollakseen uskollinen olemukselleen kirkko ei voi siten tyytyä olemaan – Matti J. Kurosen sanoin – ”kristillisen uskon ja elämän muistosäätiö, joka luulee itseään kirkoksi”. Tavoitteenamme tulee olla yhteisö, joka koko ajan luo tulevaisuuttaan eikä puolusta menneisyyttään. Tämä merkitsee kirkon lähetystehtävän korostumista. Tällöin on kiinnitettävä lisätyönä

huomio sekulaarin ympäristön paikalliseen ja globaaliin moniuskontoisuuden ja uskonnoista irrottautumisen haasteeseen. Tämä johtaa kysymykseen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja sen seurakuntien toiminnallisesta identiteetistä. Meidän on kehitettävä työtapoja ja teologista työskentelyä uskontietoisuudeltaan aikaisempaa selkeämmässä tunnustavan ”lähetyskirkon” näkökulmasta. Lähetys alkaa kotiovelta!⁹

Kirkon tehtävä toteutuu aina tietyissä rakenteissa ja organisaatioissa. Siksi ne ovat välttämättömiä. Seurakuntarakenteen muutos on ollut tällä vuosikymmenellä suurempaa kuin koskaan. Seurakuntien lukumäärä on laskenut 70:llä ja lähivuosina kehitys jatkuu samanlaisena. Nyt on kirkon kaikilla tasoilla pohdittava sitä, millaisella seurakuntarakenteella voimme toimia tulevaisuudessa. Kirkkomme murrosta ajatellen on kysyttävä, onko organisaatiosta tullut perustehtävää tärkeämpi, peittääkö se tärkeimmän? Millaiset seurakuntarakenteet palvelevat parhaiten kirkon tehtävää? Nämä kysymykset ovat juuri nyt ajankohtaisia, kun kirkkomme seurakuntien hallinnon ja toiminnan rakenteet ovat laajamittaisen, historiansa nopeimman muutoksen kourissa. Osittain sen taustalla on kunta- ja palvelurakennemuutos. Kuitenkin seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä on myös omia tarpeita rakennemuutoksiin. Taustalla ovat muun muassa suuret toimintaympäristön muutokset, kuten laajamittainen muuttoliike, elämäntavan muutokset, kirkon jäsenyyden ja jäsenidentiteetin kysymykset, talouden heikkeneminen, henkilöstö- ja johtamisresurssit jne. Kirkkohallituksessa työskentelee piispa Voitto Huotarin johdolla seurakuntarakennetyöryhmä. Se on jättänyt tammikuussa 2007 väliraporttinsa Läsnaolon yhteisö.¹⁰ Kirkon perustehtävästä (lähetyskäsky!) sekä seurakuntalaisten tarpeista käsin tulee nyt kehittää seurakuntien toiminnallista identiteettiä. Tulevaisuuden kirkossa nämä tekijät ovat korostuneet.

5. Maallikkous ja vapaaehtoistyö vahvistuvat

Toinen heikkoudeksi kääntyvä kirkkomme vahvuus liittyy työntekijävaltaisuuteen. Työntekijöiden määrä ja monipuolisuus kirkossamme on kansainvälisesti ainutlaatuista. Se on kiitoksen aihe. Mutta onko käynyt niin, että kun ammattitaitoisia työntekijöitä on niin paljon, seurakuntalaiset ovat delegoineet kristittynä olemisen aktiivisen ulottuvuuden työntekijöille? Emme enää oikeastaan tarvitsisikaan seurakuntalaisia, vaan kirkko kykenisi aivan hyvin työllistämään työntekijänsä, kunhan vain veronmaksajia olisi.

Mutta entä sitten, kun seurakuntalaiselle ei riitä enää se, että hän maksaa jäsenmaksunsa? Olemmeko luoneet Kristuksen ruumiista, jossa kaikilla on oma paikkansa ja tehtävänsä, yhteiskunnan uskonto-ohjauksellisuuden, josta ostetaan erilaisia uskonnollisia palveluja ammattilaisilta kilpailukykyiseen hintaan, tai etsitään palvelut sieltä, mistä ne saadaan halvemmalla? Mutta tiedämmekö edes, mitä seurakuntalainen tarvitsee - siis tarvitsee, ei mitä hän halua! Ja mihin kirkon jäsentä tarvitaan seurakunnassa? Onko hän tärkeä kirkolle vai kokeeko hän olevansa yhdentekevä?

Kirkollinen elämä on menemistä sinne, missä ihmiset jo ovat. ”Kansankirkko on verkostoitumista”, on piispa Voitto Huotari todennut. Läsnaolon kirkko –asiakirja puolestaan painottaa: ”Yhteistoiminnan luominen kirkon ja muiden yhteisöjen, organisaatioiden ja instituutioiden

⁹ Jaakko Ripatti: Lähetettyä kirkossa. Jatkoselvitys kirkon, kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistyöstä. S.I. 2005.

¹⁰ Läsnaolon yhteisö. Kirkkohallituksen asettaman seurakuntarakennetyöryhmän väliraportti. Tammikuu 2007. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. Sarja C 2007:1.

välille on sen vuoksi keskeinen strateginen tavoite. Verkostoituminen vahvistaa kansankirkon rakenteita.” Tällainen asennoituminen ei ole mahdollista kuin tiettyyn rajaan asti työntekijöiden toimesta. Siksi kysymys jäsenyydestä, maallikkoudesta ja vapaaehtoistyöstä nousee esiin vahvana tulevaisuuden kirkossa. Maallikkous liittyy uudistuvan kirkon olemukseen ja rakenteisiin.

Vuoden 2015 kirkko

Olen edellä hahmotellut joitakin painotuksia, jotka uskon kirkossamme olevan tulevaisuudessa toisin kuin nyt. Näen, että kirkko on tuolloin hengellisenä yhteisönä aiempaa vahvempi ja sen rakenteet nykyistä joustavampia. Sen toiminnassa henkilökohtainen kohtaaminen on perustana ja viestintä nykyistä vahvempaa. Diakonian ja kasvatuksen perustyön lisäksi on etsitty uusia aikaan ja eri ihmisryhmille sopivia toiminnan muotoja. Kirkon lähetystehtävä on nykyistä selkeämmin kirkon elämässä mukana. Jäsenyys, maallikkous ja vapaaehtoistoiminta ovat korostuneet.

Kirkkohallituksen asettama työryhmä (pj. piispa Simo Peura) on laatimassa kirkon toimintaa, taloutta ja hallintoa koskevaa strategiaa vuodelle 2015. Työryhmän toimikausi päättyy kuluvan vuoden lopussa. Työryhmän tämänhetken hahmotelmassa visioksi Suomen ev.-lut. kirkko nähdään vuonna 2015 osallisuuden yhteisönä, joka kutsuu kaikkia Jumalan yhteyteen ja rohkaisee välittämään aidosti lähimmäisistä ja kantamaan vastuuta koko luomakunnasta. Työryhmä nostaa esille kuusi keskeistä tavoitetta, joihin on pyrittävä vision toteuttamiseksi: 1. Jäsenten hengellisen elämän vahvistaminen ja ylläpitäminen. 2. Kirkon jäsenten sitoutuminen vastuuseen heikommista. 3. Kirkon jäsenyyden merkityksen vahvistaminen. 4. Vuorovaikutuksen lisääminen kirkon viestinnässä. 5. Rakenteet palvelevat entistä paremmin toimintaa. 6. Kirkon uudistuminen jatkuu.

Edellä kuvaamaani suuntaan Suomen ev.-lut. kirkko on menossa – tai ainakin haluaisin siihen suuntaan sen menevän. Miksi? Sen vuoksi, että kirkon perustehtävä toteutuisi myös tulevaisuudessa niin tässä maassa kuin osana Kristuksen kirkon elämää.